Miercuri, 6 aprilie 2022

P9_TA(2022)0114

Punerea în aplicare a acțiunilor educative civice

Rezoluția Parlamentului European din 6 aprilie 2022 referitoare la punerea în aplicare a acțiunilor educative civice (2021/2008(INI))

(2022/C 434/06)

Parlamentul European,

— având în vedere articolul 2 și articolul 10 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE),

— având în vedere articolele 9 și 165 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE),

— având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”),

— având în vedere obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite, în special obiectivul 4 (educație de calitate) și ținta 4.7;

— având în vedere comunicarea Comisiei din 5 martie 2020 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025” (COM(2020)0152),

— având în vedere Rezoluția sa din 9 septembrie 2015 referitoare la capacitarea fetelor prin educație în Uniunea Europeană ([1]),

— având în vedere comunicarea Comisiei din 12 noiembrie 2020 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind egalitatea pentru persoanele LGTBIQ 2020-2025” (COM(2020)0698),

— având în vedere Rezoluția sa din 25 martie 2021 referitoare la conturarea politicii în domeniul educației digitale ([2]),

— având în vedere Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică al Consiliului Europei,

— având în vedere Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind promovarea conștiinței democratice și a angajamentului democratic în rândul tinerilor din Europa ([3]),

— având în vedere Carta Consiliului Europei privind educația pentru o cetățenie democratică și educația cu privire la drepturile omului,

— având în vedere comunicarea Comisiei din 4 martie 2021 referitoare la Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale (COM(2021)0102),

— având în vedere Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat și semnat de Consiliul UE, Parlamentul European și Comisia Europeană la 17 noiembrie 2017,

— având în vedere Comunicarea Comisiei din 14 noiembrie 2017 intitulată „Consolidarea identității europene prin educație și cultură – Contribuția Comisiei Europene la reuniunea liderilor de la Göteborg din 17 noiembrie 2017”, COM(2017)0673,

— având în vedere Comunicarea Comisiei din 14 iunie 2016 intitulată „Sprijinirea prevenirii radicalizării care duce la extremism violent” (COM(2016)0379),

— având în vedere comunicarea Comisiei din 1 iulie 2020 intitulată „Agenda pentru competențe în Europa în vederea obținerii unei competitivități durabile, a echității sociale și a rezilienței” (COM(2020)0274),

— având în vedere comunicarea Comisiei din 30 septembrie 2020 intitulată „Planul de acțiune în domeniul educației digitale pentru 2021-2027: Reforma sistemelor de educație și formare în era digitală” (COM(2020)0624),

([1]) JO C 316, 22.9.2017, p. 182.
([2]) JO C 494, 8.12.2021, p. 2.
([3]) JO C 415, 1.12.2020, p. 16.

Miercuri, 6 aprilie 2022

— având în vedere cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020), în special obiectivul său de a promova echitatea, coeziunea socială și cetățenia activă,

— având în vedere comunicarea Comisiei din 30 septembrie 2020 referitoare la crearea unui Spațiu european al educației până în 2025 (COM(2020)0625),

— având în vedere recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții ([4]),

— având în vedere Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind promovarea valorilor comune, a educației incluzive și a dimensiunii europene a predării ([5]),

— având în vedere rezoluția Consiliului din 19 februarie 2021 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030) ([6]),

— având în vedere concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului la 17 mai 2021, privind consolidarea guvernanței pe mai multe niveluri în contextul promovării participării tinerilor la procesele decizionale ([7]),

— având în vedere Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație (Declarația de la Paris 2015), semnată la 17 martie 2015 la Paris, Franța,

— având în vedere raportul Grupului de dezbatere al cetățenilor europeni 1 din cadrul Conferinței privind viitorul Europei intitulat „O economie mai puternică, justiție socială și locuri de muncă/Educație, cultură, tineret și sport/transformare digitală”,

— având în vedere raportul referitor la Evenimentul tineretului european 2021, intitulat „Youth Ideas Report for the Conference on the Future of Europe” (Raport privind ideile tinerilor pentru Conferința privind viitorul Europei),

— având în vedere raportul Eurydice al Comisiei din 7 noiembrie 2017 intitulat „Educația pentru cetățenie în școlile din Europa, 2017”,

— având în vedere rezoluția Uniunii Federaliștilor Europeni (UEF) referitoare la o abordare sistematică a educației pentru cetățenie europene, adoptată la 4 iulie 2021 în cadrul Congresului European UEF XXVII din Valencia,

— având în vedere informarea Serviciului de Cercetare al Parlamentului European din mai 2021 privind Spațiul european al educației și cadrul strategic pentru educație și formare profesională din 2030,

— având în vedere raportul Eurydice al Comisiei din 19 octombrie 2020 intitulat „echitatea în educația școlară în Europa – Structuri, politici și performanța elevilor”,

— având în vedere Comunicarea Comisiei din 15 decembrie 2021 intitulată „Raport privind cetățenia UE pentru anul 2020 – Capacitarea cetățenilor și protejarea drepturilor acestora” (COM(2020)0730),

— având în vedere Planul de acțiune pentru democrație al Comisiei din 3 decembrie 2020,

— având în vedere rezumatul constatărilor și discuțiile din cadrul Forumului din 2019 privind viitorul învățării, publicat de grupul european de experți în educație și formare al Comisiei la 7 decembrie 2019,

---

([4]) JO C 189, 4.6.2018, p. 1.
([5]) JO C 195, 7.6.2018, p. 1.
([6]) JO C 66, 26.2.2021, p. 1.
([7]) JO C 241, 21.6.2021, p. 3.

— având în vedere raportul Comisiei din iunie 2020 intitulat „Raportul privind cetățenia Uniunii Europene și democrația”,

— având în vedere orientările din 2017 ale Rețelei Jean Monnet pentru formatorii cadrelor didactice cu privire la identitatea și cetățenia copiilor în Europa,

— având în vedere raportul Comisiei din 18 martie 2015 intitulat „Promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație – Prezentare generală a evoluțiilor politicii în domeniul educației în Europa în urma Declarației de la Paris din 17 martie 2015”,

— având în vedere Monitorul educației și formării din 2018 și 2020,

— având în vedere documentul tematic al Grupului european de experți în educație și formare privind incluziunea și cetățenia,

— având în vedere Rezoluția sa din 12 aprilie 2016 referitoare la cunoașterea UE în școală ([8]),

— având în vedere rezoluția sa din 19 ianuarie 2016 referitoare la rolul dialogului intercultural, al diversității culturale și al educației în promovarea valorilor fundamentale ale UE ([9]),

— având în vedere rezoluția sa din 11 noiembrie 2021 privind Spațiul european al educației: o abordare comună și cuprinzătoare ([10]),

— având în vedere rezoluția sa din 12 decembrie 2017 referitoare la raportul privind cetățenia UE în 2017: consolidarea drepturilor cetățenilor într-o Uniune a schimbărilor democratice ([11]),

— având în vedere rezoluția sa din 7 iulie 2021 referitoare la dialogurile cu cetățenii și participarea cetățenilor la procesul decizional al UE ([12]),

— având în vedere articolul 54 din Regulamentul său de procedură, precum și articolul 1 alineatul (1) litera (e) și anexa 3 din Decizia Conferinței președinților din 12 decembrie 2002 privind procedura de autorizare a rapoartelor din proprie inițiativă,

— având în vedere raportul Comisiei pentru cultură și educație (A9-0060/2022),

A. întrucât educația este un drept fundamental și un bun public care ar trebui să fie accesibil gratuit în mod egal tuturor; întrucât Pilonul drepturilor sociale prevede că orice persoană are dreptul la o educație și formare incluzivă și de calitate pe tot parcursul vieții pentru a participa complet și substanțial în societate; întrucât educația și învățarea nu ar trebui considerate doar un instrument în slujba pieței muncii;

B. întrucât noile provocări sistemice, cu efecte locale, regionale și globale, cum ar fi schimbările climatice, transformarea digitală, decalajele sociale și teritoriale sau integrarea politică supranațională însăși necesită adaptarea corespunzătoare a sistemelor educaționale, inclusiv a educației pentru cetățenie; întrucât tranziția ecologică și Pactul verde impun extinderea educației pentru cetățenie, pentru a include necesitatea de a acționa în mod responsabil nu numai în cadrul unei anumite comunități sau societăți, ci și în ceea ce privește întreaga planetă; întrucât trecerea la era digitală și agenda digitală nu doar deschid noi oportunități pentru cetățenia activă și participarea democratică online, ci implică și riscuri și pericole legate de informațiile incorecte și de dezinformare; întrucât cetățenia digitală activă ar trebui să ia în considerare și să abordeze decalajul digital dintre generații; întrucât implicarea mass-mediei locale, naționale și europene în popularizarea culturii și istoriei europene reprezintă o parte importantă a dezbaterii publice și a implicării cetățenești;

([8]) JO C 58, 15.2.2018, p. 57.
([9]) JO C 11, 12.1.2018, p. 16.
([10]) Texte adoptate, P9_TA(2021)0452.
([11]) JO C 369, 11.10.2018, p. 11.
([12]) JO C 99, 1.3.2022, p. 96.

C. întrucât educația civică trebuie înțeleasă ca fiind pe mai multe niveluri, incluzând dimensiunea locală, regională, națională, europeană și globală a cetățeniei; întrucât procesul actual de globalizare și integrare europeană va cere ca noua generație de europeni să se implice din ce în ce mai mult din punct de vedere politic, la mai multe niveluri, pentru a trăi și lucra la nivel internațional și a face față diferențelor în viața lor de zi cu zi; întrucât gândirea critică, aptitudinile interpersonale și competențele civice sunt din ce în ce mai importante pe piața muncii și în viața socială; întrucât societățile devin din ce în ce mai diverse, respectarea diversității culturilor și a originilor și respingerea oricărui tip de discriminare față de femei, persoane LGTBIQ sau minorități devenind din ce în ce mai importante în Europa;

D. întrucât educația civică este avantajată de o abordare transsectorială și de cooperarea reciprocă între educația formală, non-formală și informală; întrucât educația pentru cetățenie permite cadrelor didactice și cursanților să descopere valori, atitudini, competențe și cunoștințe și să înțeleagă lumea împreună, inclusiv prin pedagogia participativă;

E. întrucât schimbările sociopolitice observate în statele membre, de la polarizarea socială și încrederea instituțională scăzută la regresul democratic, erodarea statului de drept, naționalismul de excludere și instrumentalizarea euroscepticismului în scopuri politice, precum și ascensiunea mișcărilor extremiste, a rasismului și a xenofobiei în toate formele sale, a autoritarismului, a dezinformării și a informării eronate, pot reprezenta un pericol grav pentru democrațiile europene și pot destabiliza UE în ansamblu; întrucât consolidarea educației pentru cetățenie în structurile formale, non-formale și informale prin intermediul învățării pe tot parcursul vieții ar putea juca un rol important în combaterea acestor tendințe și în introducerea unui discurs politic mai deschis, precum și în încurajarea unei mai mari implicări a cetățenilor în procesele politice și legislative la nivel național și european;

F. întrucât sprijinul politic pentru Uniune tinde să fie exprimat mai degrabă ca sentimente, atitudini și valori, decât în termeni de impact concret în viața de zi cu zi a cetățenilor; întrucât există, în rândul cetățenilor, în special al tinerilor, o lipsă clară de proximitate și de înțelegere în privința proceselor democratice și mecanismelor de participare ale Uniunii; întrucât un nou impuls european pentru educația civică poate fi o modalitate de a-i încuraja pe tineri să participe la alegeri, limitând impactul discursurilor extremiste și populiste și consolidând astfel și coeziunea socială;

G. întrucât apariția unei cetățenii europene dinamice a fost împiedicată de un gol emoțional și de cunoștințe, precum și de lipsa unor mecanisme care să permită participarea și dialogul cetățenilor; întrucât identitatea europeană completează multiplele identități locale, naționale, geografice, culturale sau de altă natură pe care le-ar putea avea o persoană; întrucât cunoștințele reduse sau inexistente despre UE și înțelegerea slabă a funcționării și a valorii sale adăugate pot contribui la percepția unui deficit democratic și pot conduce la neîncredere, dezangajare civică și euroscepticism în statele membre;

H. întrucât, în rezoluția sa din 12 aprilie 2016 referitoare la cunoașterea UE în școală, Parlamentul a invitat Comisia să ofere un cadru comun și să elaboreze orientări cu exemple concrete privind cunoașterea UE, pentru a promova gândirea obiectivă și critică cu privire la beneficiile Uniunii Europene pentru cetățenii săi;

I. întrucât în rezoluția sa din 11 noiembrie 2021 referitor la Spațiul european al educației, Parlamentul solicită ca SEE să permită un flux mai mare de cursanți, profesori și cunoștințe, promovând sentimentul apartenenței europene și conștiința civică, garantând drepturi și valori, oferind șanse echitabile și egale și îmbunătățind coeziunea socială;

J. întrucât Comisia nu a întreprins nicio inițiativă substanțială de natură sistemică în acest domeniu strategic; întrucât programele actuale ale UE, cum ar fi Erasmus+ sau Corpul european de solidaritate, au încă un potențial neexplorat de a îmbunătăți punerea în aplicare a educației pentru cetățenie printr-o abordare mai strategică a componentelor de învățare formală, non-formală și informală ale programelor și printr-o mai bună coordonare a resurselor; întrucât Comisia și statele membre ar trebui să depună mai multe eforturi pentru a îmbunătăți și a crește fluxul de informații cu privire la Uniunea Europeană și la drepturile și obligațiile specifice;

K. întrucât mai multe state membre au creat sisteme naționale de activități de voluntariat; întrucât crearea și dezvoltarea acestor sisteme este importantă pentru a promova educația civică practică, pentru a crește coeziunea socială, pentru a permite mobilizarea în cauze de interes general, în special pentru persoanele cu mai puține oportunități, și pentru a contribui la dezvoltarea personală și profesională a participanților; întrucât o mai mare mobilitate civică europeană poate contribui la creșterea sentimentului tinerilor de apartenență la o comunitate europeană, contribuind la crearea unei Europe a cetățenilor; subliniază că sistemele naționale de voluntariat au potențialul de a fi un portal natural către mobilitatea europeană pentru tineri, în special pentru cei cu mai puține oportunități;

L. întrucât Corpul european de solidaritate, lansat în 2018 ca succesor al Serviciului european de voluntariat înființat în 1996, este programul european general de mobilitate pentru voluntariat, dar dispune de un buget limitat pentru perioada 2021-2027; întrucât ar trebui dezvoltate sinergii și cooperări mai mari între Corpul european de solidaritate și sistemele naționale de voluntariat, precum și între sistemele naționale de voluntariat existente, prin intermediul Corpului european de solidaritate;

Starea educației pentru cetățenie în UE

1. regretă faptul că nu există o definiție comună a educației pentru cetățenie; consideră că predarea educației pentru cetățenie implică o combinație de cunoștințe, aptitudini, metode, instrumente, competențe, atitudini, valori și atenție și este esențială pentru crearea solidarității și a unui sentiment de apartenență;

2. consideră că, pentru asimilarea de bază a educației pentru cetățenie, este necesară cel puțin o înțelegere teoretică a conceptelor și structurilor politice, juridice, sociale, de mediu și economice, inclusiv a celor care țin de nivelul european, precum și a evoluțiilor globale, în funcție de nivelul de educație și formare și însoțită de experiențe practice; subliniază importanța gândirii critice și a competențelor mediatice ca parte integrantă a educației civice; insistă asupra necesității unei reînnoiri pedagogice și a stabilirii unei abordări teoretice și practice a educației pentru cetățenie în Uniune; sugerează utilizarea definițiilor educației pentru cetățenie oferite de Carta privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului și de Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică ale Consiliului Europei;

3. își exprimă îngrijorarea cu privire la atenția limitată acordată aspectelor legate de cetățenie la nivel european și mondial în cadrul programelor de învățământ naționale; constată cu îngrijorare că doar jumătate dintre elevii care studiază în UE afirmă că au oportunități de a învăța despre Europa la școală; subliniază că sprijinul studenților pentru cooperarea dintre țările europene a fost asociat în mod pozitiv cu un nivel mai ridicat de cunoștințe civice; regretă tensiunea din ce în ce mai mare dintre nivelul național și cel european în programele de învățământ ale unor state membre; își exprimă îngrijorarea cu privire la politizarea excesivă a educației civice și la consecințele acesteia, cum ar fi modificările repetate și drastice ale programelor de învățământ, și reiterează că predarea educației pentru cetățenie trebuie să fie stabilă și coerentă pe termen lung;

4. subliniază că schimbările sociopolitice și globale vor necesita o creștere substanțială a nivelului actual al calității și perspectivelor asupra educației pentru cetățenie; își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că cursanții obțin un punctaj semnificativ mai mic decât cursantele ([13]); își exprimă îngrijorarea cu privire la dezechilibrele în ceea ce privește nivelul mediu al cunoștințelor civice între statele membre și în cadrul acestora; constată că cursanții care locuiesc în zone rurale, izolate, defavorizate social sau ultraperiferice se lovesc de obstacole suplimentare atunci când se implică în programe de educație pentru cetățenie; afirmă că fiecare cursant trebuie să aibă acces la o educație civică de înaltă calitate, axată pe nevoile sale specifice în materie de finanțare și infrastructură, printre alte resurse, ceea ce este esențial pentru reușita creării unui Spațiu european al educației;

5. subliniază că, deși unele aspecte ale educației pentru cetățenie sunt prezente în majoritatea programelor școlare naționale, există diferențe mari între statele membre și în interiorul acestora în ceea ce privește nivelurile de educație la care este predată, numărul total de ore dedicate materiei, conținutul și metodologiile; constată faptul că doar unele state membre dispun de evaluări structurate, obiective, orientări pedagogice sau formare specifică pentru profesori; constată că, chiar și atunci când aceste elemente sunt prezente, există un decalaj între programele naționale și implementarea lor efectivă în școli;

([13]) Schulz, W. et al., *Becoming Citizens in a Changing World, IEA International Civic and Citizenship Education Study 2016 International Report*, Springer, Cham, 2016.

6. reamintește că calitatea predării cea mai importantă pentru o învățare eficientă și, prin urmare, formarea inițială și continuă a tuturor profesorilor și formatorilor, indiferent de specializare, trebuie să fie o prioritate în domeniul educației pentru cetățenie, mai ales în privința dimensiunii europene și a celei globale a acesteia;

7. subliniază că lipsa unor cercetări solide cu privire la modul de predare și de evaluare a educației pentru cetățenie într-un mod eficace și a unor instrumente pedagogice adecvate în acest scop împiedică predarea eficace a educației pentru cetățenie; constată că unele dovezi empirice indică faptul că abordările de tip „întreaga școală" sau „întreaga comunitate" au un impact pozitiv asupra aptitudinilor și atitudinilor civice; consideră că, în privința educației civice, ar trebui să se țină seama de pedagogiile participative, pentru a le permite cursanților să experimenteze cetățenia în toate dimensiunile sale, precum și rolul său în și pentru Uniunea Europeană, statele membre, indivizi și societate în general;

8. deplânge lipsa de atenție acordată educației pentru cetățenie în educația și formarea profesională inițială și în educația pentru adulți; solicită includerea educației pentru cetățenie la toate nivelurile de educație, adaptată la caracteristicile și nevoile specifice ale cursanților; regretă faptul că nu se pune accentul pe valoarea contextelor de învățare intergenerațională care facilitează dialogul între generații;

9. consideră că nu este niciodată prea devreme pentru a învăța despre cetățenie la nivel regional, național, european și global; constată faptul că educația timpurie joacă un rol important în dezvoltarea competențelor sociale și emoționale critice și constituie baza unui viitor al stării de bine, al dialogului, al respectului reciproc, al înțelegerii și al valorilor comune;

10. reamintește rolul pedagogic crucial al învățării formale si non-formale, inclusiv al voluntariatului, mentoratului, dezbaterilor și sportului, în dezvoltarea aptitudinilor, competențelor și al comportamentelor sociale și civice și în formarea unor cetățeni responsabili și activi;

Politicile UE în domeniul educației civice

11. regretă faptul că consensul politic la nivel european cu privire la necesitatea de a promova educația pentru cetățenie și predarea valorilor europene comune nu a fost transpus în obiective, ținte, repere și acțiuni și consideră că politicile de educație pentru cetățenie suferă de deficiențe de implementare;

12. constată că programele UE au o contribuție limitată la promovarea anumitor dimensiuni ale educației pentru cetățenie, în principal din cauza lipsei unui sprijin direct explicit, a resurselor limitate și a acoperirii geografice inegale; regretă faptul că, până în prezent, proiectele finanțate de UE în acest domeniu nu au avut un impact extins pe termen lung;

13. consideră că există o lipsă de coerență a politicilor în domeniul educației civice la nivelul UE și că, în prezent, nu există niciun instrument de politică care să reunească toate organismele și autoritățile de resort într-un mod structurat;

14. consideră că programele UE cum ar fi Erasmus+, Orizont Europa, Corpul european de solidaritate, „Cetățenie, egalitate, drepturi și valori" sau Europa Creativă, printre altele, au contribuit în mare măsură indirect la o transmitere activă a educației pentru cetățenie; constată, cu toate acestea, că aceste programe nu au fost capabile să producă un impact sistematic și de durată;

15. afirmă că, în temeiul articolelor 9, 10, 165 și 166 din TUE și al Cartei, UE are responsabilitatea principală de a promova educația pentru cetățenie a UE ca modalitate de a asigura o cunoaștere mai aprofundată în rândul cetățenilor săi a proiectului european drept o uniune de state democratice, garantând astfel cetățenilor săi dreptul de a participa pe deplin la viața politică și la procesul decizional la nivelul UE;

16. subliniază dorința de a încuraja o identitate europeană comună prin intermediul unui program academic comun și de a integra puternic o dimensiune europeană în educație, astfel cum a fost exprimată de cetățeni în contextul Conferinței privind viitorul Europei, precum și solicitarea tinerilor europeni de a include în programele de învățământ cunoștințe despre oportunitățile și beneficiile Europei;

17. constată că unele state membre recunosc influența pozitivă a evoluțiilor politicilor UE în ceea ce privește promovarea schimbărilor educaționale în domeniul educației pentru cetățenie;

18. își exprimă îngrijorarea cu privire la lipsa unei acțiuni eficiente din partea Comisiei în ceea ce privește promovarea „competențelor cetățenești” stabilite în cadrul privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018), în timp ce alte competențe fundamentale sunt reflectate în obiectivele de referință ale ET 2020 sau sunt susținute de structuri de competență dedicate pentru a facilita predarea și asimilarea la nivel național;

19. atrage atenția asupra acordării Premiului cetățeanului european din 2021 inițiativelor de dezbateri ale studenților; consideră că, într-un climat de polarizare crescândă, dezbaterea democratică este mai importantă ca niciodată; consideră că promovarea aptitudinilor și a competențelor pentru dezbatere face parte integrantă din educația pentru cetățenie;

20. constată importanța educației pentru cetățenie pentru creșterea nivelului de conștientizare a tranziției climatice și pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă până în 2030; subliniază legătura dintre educația pentru cetățenie și educația pentru sustenabilitate, precum și importanța coordonării eforturilor depuse pentru integrarea ambelor domenii în politici, programe școlare, abordări pedagogice și metodologii din învățarea și educația formală, non-formală și informală;

Recomandări pentru o educație pentru cetățenie europeană reînnoită

21. încurajează statele membre să sprijine, să reanalizeze și să modernizeze sistemele lor de învățământ – precum și toate formele de conținut referitor la UE din programele școlare, la toate nivelurile de educație și învățământ, inclusiv în cadrul pregătirii și formării profesionale – în vederea consolidării dimensiunii UE, încurajând totodată regiunile și autoritățile locale să facă același lucru, în special atunci când au competențe directe în sistemele de învățământ;

22. subliniază, în această privință, că este important să se țină seama de diversitatea lingvistică în cadrul educației europene pentru cetățenie, acordând atenția cuvenită limbilor minoritare, regionale și celor aflate în pericol;

23. își reiterează apelul adresat statelor membre și comunității educaționale de a-i implica pe toți cetățenii, inclusiv pe cei cu origini migrante, pe migranți, refugiați și membrii comunităților religioase în procese bidirecționale, respectuoase și capacitante de consolidare a cetățeniei, asigurând participarea lor activă la viața civică și culturală; consideră că promovarea unei mai bune înțelegeri, în rândul cetățenilor, a cauzelor istorice și personale ale deplasărilor migranților, inclusiv a colonialismului, precum și a mediului cultural comun, reprezintă o componentă importantă a cetățeniei globale;

24. solicită statelor membre să consolideze și să extindă oportunitățile de dezvoltare inițială și continuă, profesională și pe tot parcursul vieții pentru cadre didactice, educatori, familii și comunitatea educațională mai largă, oferindu-le sprijin și resurse adecvate pentru a preda educația pentru cetățenie, dezvoltate în strânsă colaborare cu toți actorii relevanți de la nivelul UE și de la nivel național;

25. invită insistent Comisia, în acest sens, să dezvolte un cadru comun de competențe de educație civică pentru profesori și studenți – competența esențială „cetățenie” – care să includă competențele multilingve și interculturale ale educatorilor și care să țină seama de sferele locale, regionale, naționale, europene și globale, în mod similar Cadrului european al competențelor digitale, Cadrului european de competențe antreprenoriale, Cadrul european pentru competențe personale, sociale și competența-cheie de a învăța să înveți și recent lansatului Cadru european al competențelor pentru schimbările climatice și dezvoltarea durabilă, care creează relații între toate cadrele;

26. subliniază că este necesar să fie promovate și încurajate oportunitățile de mobilitate, învățarea inter pares și schimbul de bune practici între cadrele didactice; consideră că latura hibridă și flexibilă a mobilității oferite prin programul Erasmus + 2021-2027 reprezintă o oportunitate pentru o mobilitate crescută a cadrelor didactice actuale și viitoare; încurajează Comisia să promoveze mobilitatea pe termen scurt a profesorilor și să stabilească parteneriate pentru mobilitate pe termen lung, profitând de mijloacele digitale, fără a înlocui însă mobilitatea fizică și schimburile interpersonale;

27. invită statele membre și Comisia să încurajeze și să faciliteze formarea de înaltă calitate privind UE, în timpul programului de lucru, pentru cadre didactice, alte categorii de personal didactic, lideri de tineret și formatori, inclusiv module în străinătate care să le permită să își petreacă o parte din formare într-un alt stat membru și să asigure recunoașterea competențelor lor de a preda cu privire la UE;

28. solicită crearea și promovarea premiului „Euro-profesorul”; își reiterează apelul de a promova și dezvolta „Academii Erasmus+ pentru cadrele didactice”, pentru a stimula dimensiunea europeană a educației; invită Comisia să lanseze o cerere de propuneri pentru o Academie Erasmus+ pentru cadrele didactice, dedicată educației pentru cetățenie pentru toți profesorii, formatorii și cursanții atât din sectorul formal, cât și din cel non-formal, inclusiv din domeniul educației și formării profesionale (EFP);

29. invită Comisia și statele membre să consolideze sinergiile pentru a crește impactul sistemic al educației pentru cetățenie și să colaboreze pentru dezvoltarea unui modul de formare inițială a cadrelor didactice care să le familiarizeze cu sistemele de educație europene, cu cele mai bune practici pedagogice, cu platformele de schimb ale UE, cu instrumentele și parteneriatele care reflectă valorile europene și promovează apariția unei culturi educaționale cetățenești europene, recunoscând în același timp diversitatea în Europa; subliniază necesitatea de a include acest tip de modul de formare în programul de academii pentru profesori;

30. solicită recunoașterea și validarea competențelor cetățenești dobândite prin învățarea non-formală și informală, inclusiv prin activitățile pentru tineret, voluntariat, precum și consolidarea legăturilor dintre învățarea formală, non-formală și informală în educația pentru cetățenie;

31. consideră că, în cadrul de cooperare post-ET 2020, atenția ar trebui să se concentreze pe elaborarea de programe de învățământ și evaluări naționale în domeniul educației pentru cetățenie, care să integreze toate aspectele relevante ale domeniului în conformitate cu Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică al Consiliului Europei și cu Cadrul european de referință privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, în special în ceea ce privește competențele sociale și civice, ținând seama și de educația informală și non-formală și de coordonarea și facilitarea acesteia;

32. solicită înființarea unui nou grup de lucru axat pe educația pentru cetățenie, care să monitorizeze lucrările Grupului de lucru ET 2020 pentru promovarea valorilor comune și a educației incluzive, înființat după Declarația de la Paris din 2015;

33. solicită dezvoltarea unor obiective și repere tangibile și măsurabile pentru educația civică, inclusiv educația civică europeană, în cadrul strategic pentru cooperare europeană în domeniul educației și formării în perspectiva spațiului european și după 2021-2030; subliniază că aceste obiective ar trebui transpuse în ținte pentru 2025, cu obiective specifice pentru cursanții defavorizați, și incluse într-un plan de acțiune special privind educația civică europeană, ținând seama de perspectiva învățării pe tot parcursul vieții, începând cu copilăria timpurie;

34. subliniază necesitatea unei abordări mai structurate în ceea ce privește identificarea și diseminarea rezultatelor proiectelor de educație pentru cetățenie din cadrul programelor UE, în special Erasmus+, Orizont Europa, „Europa pentru cetățeni” și „Cetățenie, egalitate, drepturi și valori”, Europa creativă, Corpul european de solidaritate și programele succesoare, pentru a îmbunătăți rezultatele în întreaga Uniune, implicând Parlamentul European în acest proces; consideră, în acest sens, că este necesar să se instituie un mecanism permanent de revizuire și analiză la nivelul UE pentru a identifica bunele practici care pot fi diseminate și extinse pe scară largă pentru a contribui la schimbări de politici sistemice și de lungă durată;

35. subliniază necesitatea de a promova decisiv cercetarea privind modul optim de predare și evaluare a educației pentru cetățenie și, în special, a educației copiilor preșcolari, precum și rolul oportunităților de învățare formală, non-formală și informală și al monitorizării implementării acesteia pe baza unor date comparative suficiente și actualizate din toate statele membre; subliniază importanța acțiunii-cheie 2, a acțiunii-cheie 3, a catedrelor Jean Monnet și a programului Orizont Europa; salută faptul că se pune un accent mai puternic pe acțiunea-cheie 2 „valori comune, implicare și participare civică” din cadrul programului Erasmus+ 2021-2027;

36. subliniază necesitatea de a investi mai mult în formatele educaționale despre Uniunea Europeană la nivel școlar și universitar prin consolidarea rețelelor existente și dezvoltarea de noi programe de învățământ adaptate acestui tip de formare; solicită implicarea facultăților specializate în afaceri europene în cercetarea și utilizarea celor mai bune metode și instrumente de predare a educației pentru cetățenie, utilizând în același timp fondurile și resursele UE disponibile;

37. subliniază că alegerea conținutului pentru educația pentru cetățenie trebuie corelată cu dobândirea de competențe digitale și cu educația digitală, pentru a se ține seama de transformarea digitală, dar și pentru a se putea utiliza mijloacele digitale în mod responsabil;

38. solicită din nou Comisiei Europene și statelor membre să dezvolte o cercetare comună și participativă în domeniul educației, în special testări comparabile la nivelul UE în domeniul educației pentru cetățenie, inclusiv pentru cetățenia UE, cu un mandat și obiective bine definite în sfera competențelor UE; recomandă realizarea unui sondaj special Eurobarometru privind cunoștințele generale ale cetățenilor despre UE, care să extindă domeniul de aplicare al actualei serii privind cetățenia Uniunii Europene și democrația;

39. invită Comisia să includă module de studiu al cetățeniei europene și un program de vizitare a siturilor de patrimoniu și a celor memoriale cu semnificație istorică pentru Uniune și țările gazdă, pentru a promova o abordare interculturală și dialogică a istoriei și pentru a consolida valorile și principiile europene, ca parte integrantă a oportunităților de mobilitate oferite de Erasmus+ și Corpul european de solidaritate;

40. invită Comisia să promoveze educația pentru cetățenie în rândul tuturor cetățenilor, inclusiv al adulților, într-un mod mai activ, și să reflecte acest lucru în programele de finanțare relevante, precum și în grupurile de lucru; solicită Comisiei să coreleze inițiativele Agendei pentru competențe în Europa cu competențele cetățenești și să includă cetățenia digitală în elaborarea Certificatului european de competențe digitale;

41. solicită crearea unor ecusoane europene pentru școli și universități, care să promoveze în mod activ educația pentru cetățenie; solicită crearea unui premiu european care să sprijine educatorii și actorii locali care promovează activ educația despre Europa;

42. solicită Comisiei să evalueze introducerea unei noi componente specifice în programul „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori", pentru a promova educația civică, cu alocări bugetare speciale, și să intensifice acțiunile și activitățile care vizează educația civică în cadrul programelor Erasmus+ și Orizont Europa, prin cereri de propuneri specifice; solicită insistent Comisiei să valorifice la maximum Anul european al tineretului 2022 pentru a dezvolta programe și acțiuni specifice care să consolideze cetățenia și identitatea europeană;

43. consideră că este important să fie făcute mai bine cunoscute oportunitățile existente la nivelul UE în comunităților educaționale EFP; consideră că, pentru a facilita accesul la programe, este important să se ofere un sprijin adaptat; solicită punerea unui accent specific pe educația pentru cetățenie în toate acțiunile UE din domeniul educației și formării profesionale, în special în cadrul activităților centrelor de excelență profesională;

44. subliniază rolul Casei Istoriei Europene în promovarea dezvoltării unor programe, instrumente și activități specifice care să ofere o descriere convingătoare a integrării europene și a valorilor sale de bază, în special pentru elevi, studenți și profesori, la toate nivelurile de educație; solicită Comisiei să coopereze cu Parlamentul pentru a evalua modalitățile de descentralizare a Casei Istoriei Europene pentru a-i extinde accesibilitatea, inclusiv din statele membre și în special pentru comunitatea educațională, printre altele printr-o colaborare consolidată cu instituțiile culturale ale statelor membre, prin expoziții itinerante și printr-o rețea de delegații permanente;

45. solicită o strategie europeană cuprinzătoare privind educația europeană civică și pentru cetățenie, precum și crearea unor platforme de sprijin pentru a promova punerea în aplicare a acesteia, concentrându-se în special pe valorile și principiile democratice comune ale UE și pe drepturile fundamentale, cum ar fi demnitatea umană, democrația, statul de drept, drepturile omului, egalitatea, toleranța și respectarea diversităților și a libertății de conștiință – cu scopul de a îmbunătăți înțelegerea de către cetățeni a instituțiilor UE, a împărțirii competențelor, a procesului decizional și a politicilor UE, de a sensibiliza opinia publică cu privire la beneficiile, drepturile și obligațiile care derivă din cetățenia UE, de a îmbunătăți cunoașterea procesului de integrare europeană și a modului de participare activă la procesele democratice și decizionale ale UE, precum și cu scopul de a consolida sentimentul comun de apartenență;

46. încurajează organizațiile societății civile, instituțiile, experții și practicienii care lucrează în domeniul educației pentru cetățenie să intensifice cooperarea și să dezvolte sinergii prin intermediul rețelelor transnaționale deschise; subliniază rolul platformei pentru crearea de rețele în domeniul educației cetățenești europene în punerea la dispoziție de forumuri și în încurajarea acordării unei mai mari priorități educației pentru cetățenie la nivel național, european și internațional; solicită instituționalizarea în continuare a unor astfel de rețele europene, pe măsură ce acestea dezvoltă și promovează inițiative în materie de educație pentru cetățenie la nivelul întregii Uniuni și în afara acesteia;

47. subliniază că strategia ar trebui să includă o perspectivă de învățare pe tot parcursul vieții și legată de comunitate, implicând sectoarele informale, non-formale, precum și mediul de afaceri și ONG-urile, în special cele care primesc finanțare din partea UE, care ar trebui să contribuie în mod direct la îmbunătățirea cunoștințelor despre UE în rândul participanților și al comunităților în care activează;

48. consideră că strategia ar trebui să includă sinergii cu acțiunile relevante ale UE în domeniul tineretului și cu politicile UE de combatere a rasismului și xenofobiei sub toate formele, a urii împotriva persoanelor LGTBIQ și a discriminării împotriva femeilor și a minorităților, prin stabilirea de legături cu planul de acțiune al UE de combatere a rasismului și cu instrumente de finanțare precum programul „Cetățenie, egalitate, drepturi și valori”;

49. solicită integrarea educației pentru cetățenie în programele relevante ale UE și consolidarea sinergiilor dintre acestea pentru a crește impactul sistemic al educației pentru cetățenie, printre altele prin introducerea și furnizarea unui modul despre cetățenia UE care să fie urmat ca formare înainte sau în paralel cu realizarea unui proiect finanțat din fondurile structurale ale UE sau a unei oportunități de mobilitate prin intermediul unor programe precum Erasmus+ sau Corpul european de solidaritate; consideră că introducerea unui modul despre educația pentru cetățenia UE ar trebui să implice o certificare prin micro-acreditări;

50. încurajează Comisia să promoveze învățarea despre UE în școli în cadrul proceselor de negociere cu țările implicate în procesul de aderare la UE;

51. subliniază necesitatea de a investi mai mult în formatele educaționale despre Uniunea Europeană la nivel școlar și universitar, la nivelul educației și formării formale și profesionale, prin dezvoltarea de noi programe de învățământ; solicită Comisiei să propună o recomandare care să cuprindă orientări pentru învățământul primar, secundar și superior, precum și pentru educația și formarea profesională, programe de învățământ privind UE și educația civică globală, în vederea adoptării voluntare a acesteia de către statele membre, cu respectarea deplină a dispozițiilor tratatului, în special a articolul 165 din TFUE, elaborate împreună cu experți din statele membre, facultăți specializate în afaceri europene, profesori, educatori, studenți și comunitatea educațională mai largă, recomandare care să fie însoțită de măsuri de stimulare pentru a fi adoptată; consideră că aceste programe demonstrative școlare comune ar trebui să promoveze o mai bună înțelegere a istoriei integrării europene, a organizării și a structurii instituțiilor UE actuale, a proceselor electorale și decizionale europene, inclusiv a modalităților prin care cetățenii pot participa la viața democratică a UE, combinând diversele abordări și metode pedagogice, inclusiv învățarea teoretică și bazată pe proiecte, în funcție de nevoile cursanților;

52. solicită Comisiei să-și intensifice activitatea legată de educația pentru cetățenie, pentru a îmbunătăți accesibilitatea și calitatea educației pentru cetățenie în toate statele membre și pentru a sprijini dezvoltarea unei dimensiuni europene în educația pentru cetățenie pentru toate vârstele; consideră că ar trebui să existe o structură permanentă responsabilă de crearea de sinergii la nivel european privind educația pentru cetățenie, gestionarea resurselor UE alocate în acest scop și coordonarea eforturilor privind metodele, practicile, instrumentele și conținutul comun; consideră că această structură ar trebui să fie responsabilă și de colectarea datelor și de evaluarea impactului acțiunilor privind educația pentru cetățenie finanțate de Uniune, în vederea diseminării și extinderii celor mai reușite și pentru a permite Comisiei, pe această bază, să propună inițiative politice și legislative în acest domeniu; consideră că aceasta ar trebui să sprijine oportunitățile de formare în materie de educație pentru cetățenie atât pentru profesori, cât și pentru educatori, precum și să încurajeze schimburile transnaționale;

53. consideră că este urgent să se demareze lucrările în această direcție, prin introducerea unei acțiuni de fezabilitate axate pe colectarea de date și pe o evaluare a impactului acțiunilor de educație pentru cetățenie, coordonate de o unitate dedicată educației civice din cadrul Direcției Generale Educație, Tineret, Sport și Cultură a Comisiei și al Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură; consideră că ar putea constitui o oportunitate sporirea sprijinului și coordonarea acțiunilor de educație pentru cetățenie ale statelor membre și punerea lor în aplicare, pentru a oferi o orientare strategică pentru dezvoltarea structurilor naționale și a programelor de educație pentru cetățenie și a stabili standarde comune minime în ceea ce privește conținutul și metodologia în materie de educație civică și pentru cetățenie în întreaga Uniune; consideră că, în acest scop, aceste unități ar trebui să implice statele membre, Parlamentul European, cursanții și comunitatea mai largă de învățare;

54. salută programul „Școli ambasadoare”, care crește gradul de conștientizare a elevilor cu privire la democrația parlamentară europeană și la valorile europene, precum și inițiativa Euroscola, care oferă o experiență practică imersivă în hemiciclul Parlamentului European pentru elevii din învățământul secundar, reprezentând o valoare adăugată durabilă întrucât oferă individual educație pentru cetățenie și o ocazie de participare activă la viața democratică; solicită introducerea certificării și a recunoașterii aptitudinilor și competențelor dobândite de participanți, atât pentru cursanți, cât și pentru profesori; consideră că aceasta este cea mai bună practică care merită să fie extinsă pentru a obține un efect sistemic în întreaga Uniune;

55. încurajează toate state membre să creeze și să dezvolte sisteme naționale de activități de voluntariat; invită Comisia și statele membre să asigure recunoașterea reciprocă între sistemele naționale și să intensifice cooperarea europeană în domeniul serviciilor civice și de voluntariat al tinerilor; încurajează sistemele naționale de voluntariat și serviciile civice să ofere experiențe de mobilitate europeană pe bază de reciprocitate;

56. invită Comisia și statele membre să dezvolte mobilitatea civică europeană în cadrul Corpului european de solidaritate vizând tinerii, pentru a contribui la un angajament și la servicii civice europene veritabile; în acest scop, solicită Comisiei și statelor membre să majoreze substanțial resursele pentru Corpul european de solidaritate; subliniază că standardele europene privind activitățile de voluntariat, cum ar fi sprijinul financiar pentru voluntari, asigurările, învățarea, formarea, incluziunea și principiul nesubstituirii locurilor de muncă, trebuie să fie determinante în evoluția viitoare a Corpului european de solidaritate; insistă asupra faptului că activitățile Corpului european de solidaritate pot doar să completeze, nu să înlocuiască sistemele naționale de voluntariat sau serviciile civice;

57. consideră că insula Ventotene și Manifestul său au jucat un rol decisiv în istoria integrării europene; subliniază rolul acesteia ca loc emblematic pentru rememorarea integrării europene și pentru protejarea valorilor noastre europene comune; subliniază contribuția sa la promovarea educației cetățenești europene, în special prin implicarea activă a tinerilor în seminarul său anual privind integrarea europeană, inițiat de Altiero Spinelli în 1982; subliniază, de asemenea, importanța simbolică a lucrărilor de restaurat din Carcere di Santo Stefano și potențialul său de a deveni un centru de referință pentru schimburi culturale, evenimente publice, expoziții și dezbateri permanente; consideră, prin urmare, că este o capitală istorică a construcției morale și intelectuale a valorilor europene;

58. invită Comisia și statele membre să investească în mod egal în acțiunile formale ale educației civice și în sprijinirea educației informale pentru cetățenie, în activitățile școlare și extrașcolare, precum și să consolideze programele UE de susținere a educației și a educației pentru cetățenie; solicită includerea în Mecanismul de redresare și reziliență și în programele educaționale finanțate din fondurile UE a unor obiective specifice legate de educația pentru cetățenie; solicită alocarea mai multor resurse financiare pentru activitățile, instrumentele și acțiunile Parlamentului legate de promovarea educației pentru cetățenie în toate statele membre, în special Euroscola; invită Comisia să aprobe proiectele-pilot propuse de Parlament, care urmăresc să consolideze educația pentru cetățenie; insistă asupra necesității unui buget specific pentru a dezvolta teste comparabile la nivelul UE în domeniul cetățeniei;

59. consideră că Conferința privind viitorul Europei reprezintă o ocazie potrivită de a purta o discuție pe mai multe niveluri cu privire la elaborarea politicilor în domeniul educației, tineretului și culturii; invită statele membre și Comisia să adopte și să continue rapoartele finale ale Grupului de lucru al Conferinței pentru educație, cultură, tineret și sport; consideră, prin urmare, că ar trebui introduse competențe partajate în domeniul educației, cel puțin în domeniul educației pentru cetățenie, exercitarea acestei competențe de către UE neavând ca rezultat împiedicarea statelor membre de a-și exercita propria competență;

60. invită Comisia să ia în considerare posibilitatea de a sprijini crearea pentru fiecare municipalitate din statele membre a unui monument al Uniunii Europene pentru a oferi cetățenilor un simbol vizual al integrării europene.

61. solicită statelor membre să-și intensifice eforturile pentru punerea în aplicare a Recomandării Consiliului din 20 decembrie 2012 privind validarea învățării non-formale și informale ([14]), având în vedere numărul de competențe obținute prin aceste tipuri de învățare care sunt adiacente, complementare sau absolut esențiale pentru dezvoltarea competențelor civice;

o

o o

62. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.

([14]) JO C 398, 22.12.2012, p. 1.